

No, putki, pokažite dokumente! / Foto: iStock

Bo vsaka kokoš popisana?

Slovenci množično gojimo kokoši za samooskrbo, a rejce je vse bolj strah uredbe EU, po kateri naj bi bili predpisi strožji in bo pod vprašajem vsako jajce na dvorišču

Meta Černoga

Evropska komisija za jesen pripravlja novo uredbo, ki razburja evropsko in tudi slovensko javnost. »Če bi bila sprejeta, bi bila namreč obvezna registracija vsakega rejca, tudi če ima le eno samo kokoš. To je za nas popolnoma nesprejemljivo,« pravi Irena Rotar iz Eko civilne iniciative Slovenije, Ekoci, ki se je skupaj s številnimi predstavniki društev rejcev živali že podpisala pod peticijo, ki kroži po evropskih tleh.

Uredba Rotarjevo spominja na čase, ki se jih dedki in babice še spominjajo, ko so v preteklosti predstavniki »oblasti« hodili po vaseh in popisovali, koliko kokoši, prašičkov in drugih živali imajo na podeželju pri vsaki hiši. In ko ni bilo več kje vzeti, je sledila obvezna oddaja živil. Marsikdaj je družina preživela, če je skrila kakšno kokoš ali »kiblo« masti. »Le s to razliko, da sedaj ni več popisovalcev, ampak kmetje posevke in živali prostovoljno prijavljajo, da lahko dobijo subvencije. Vsaka krava, ovca in koza je že oštevilčena. Iz satelitskih posnetkov pa je sproti vidno, kje kaj raste.«

V uredbi EU sicer govorijo o registraciji obratov, v katerih se gojijo kopenske živali. A z zdajšnjo zakonodajo imamo v Sloveniji to že zelo dobro pokrito. »Registrirane imamo vse obrate, ki dajejo jajce in meso 'malih živali' na trg, zato s somišljeniki menimo, da tega področja ne bi bilo treba dodatno regulirati. Države članice naj bi imele pravico, da se odločijo, da obveznost registracije ni potrebna za določeno število živali. Kako se bo odločila naša država? In kje bo meja števila živali, ki jih bo treba registrirati? Ali bo sedaj moral vsak posameznik poročati, koliko kokoši ima, da si bo lahko priboril pravico, da mu ni treba registrirati obrata? Ali bo res nadzorovana še gospodinjska samooskrba? Ali bo lahko prišel inšpektor na vaše dvorišče in preštel kokoši?« so

vprašanja, ki si jih zastavljajo v civilni družbi.

Kokoši del slovenskega podeželja

Iz preteklosti vemo, da so tudi revni preživeli z nekaj kokošmi in samooskrbo na podeželju. To se dogaja tudi sedaj, ko se hrana skokovito draži in si je marsikatera družina na podeželju ali pa tudi na obrobju mesta nabavila nekaj kokoši, da bodo imeli vsaj jajca in meso, če bo zaškripalo. Potem ko se je v Slovenijo v veliki meri vrnila gospodinjska samooskrba, najbolj vrtičkarstvo, so v društvu Ekoci in somišljeniki, številni nevladniki in napredni mediji nadaljevali z opogumljanjem ljudi, da bi bili samooskrbni z jajci. »Poudarjali smo pomen sonaravne pridelave hrane, permakulture in pomen izpostavitve naravnega krogotoka na ohišnicah, domačijah ali malih kmetijah, ki je nujen pri sonaravni pridelavi hrane. Kokoši so sestavni del naravnega krogotoka

»Ali v prihodnosti sledijo sprehodi 'oblasti' po naših vrtovih, špajzah? Domača reja kokoši, rac in kuncev je skozi stoletja na slovenskem podeželju, ki ga sestavlja več kot polovica države, del gospodinjske samooskrbe. Je del izmenjave pridelkov, ki so zrasli na vrtovih in poljih ter so predelani doma.«

na domačiji, na podeželju, kjer živi več kot polovica prebivalcev Slovenije. Kokoši so del slovenskega podeželja. Kokoši pojedjo ostanke od mize, tako da hrana ni odpadek. Pojedjo insekte po dvorišču, dajejo kvaliteten gnoj z veliko vsebnostjo dušika. Pri tako velikem povišanju cene umetnih gnojil je kokošji gnoj dober doprinos k izdelavi domačega humusa, ki ga vrtičkarji potrebujejo za pridelavo zelenjave v samooskrbi. Račke pojedjo rdeče polže, zajci pojedjo travo z zelenice ali travnika ...« našteva Irena Rotar. Jasno je, da se prehranska varnost začne na domačem dvorišču in v lokalnem okolju. Tega se ljudje vse bolj zavedajo. A Evropska unija očitno tega ne podpira, saj če ljudje pridelujejo hrano doma, so trgovine vse bolj prazne, kar seveda vpliva na gospodarstvo.

»Ali bo torej po novem še vsaka kokoš popisana? Ali se bomo smeli preživeti v našem koščku raja, naši Sloveniji, sedanjim in prihodnjim rodovi? Naši predniki so znali preživeti, zato smo danes mi tukaj. Kaj pa mi? Ali sploh vidimo, kaj se nam dogaja? Dostop do kmetijske zemlje je omejen, največ kmetijske zemlje po svetu kupujejo globalisti in najbogatejši ljudje. V Sloveniji smo izgubili večino prehranskih obratov iz slovenske lastnine. Ali bomo še imeli jajca? Perutnina Ptuj je v ukrajinski lasti, Meja Šentjur se prodaja... V čigavi lasti so silosi in koliko žita je v njih? Ali smo samooskrbni z jajci, govedino in preostalim, če je večina krmil iz uvoza? Ali ima oblast rešitev, kje dobiti hrano, če bomo s takšnimi in podobnimi ukrepi poskrbeli za to, da se zmanjša še potencial gospodinjske samooskrbe? V svetu je že 800 milijonov ljudi lačnih. Meja, kdaj bomo Slovenci med njimi, je zelo tanka,« ni Irena Rotar nič kaj optimistična. Pravi, da se bodo za kokoši borili, saj so del naše dediščine.

Bodo uradniki šteli jajčka?

Boji pa se, da bi s tem, ko bi bila uredba sprejeta, uradnik lahko prišel na vaše dvorišče, preštel kokoši in skle-

pal, koliko jajčk morate imeti. »Ali v prihodnosti sledijo sprehodi 'oblasti' po naših vrtovih, špajzah? Domača reja kokoši, rac in kuncev je skozi stoletja na slovenskem podeželju, ki ga sestavlja več kot polovica države, del gospodinjske samooskrbe. Je del izmenjave pridelkov, ki so zrasli na vrtovih in poljih ter so predelani doma. So del drobnih daril med sorodniki, znanci, vaščani, ki so med seboj izmenjevali semena, jajčka, solato, koline ... In vsi so bili oskrbljeni z dobrinami. Ali ni že skrajni čas, da bi v času, ko se trgajo dobavne prehranske verige, kar bo vidno že kaj kmalu, razmišljali o lokalni tržnici in izmenjavi hrane v vsakem gasilskem domu po Sloveniji? Domača jajčka so del svatbenih, žalnih in verskih obredij skozi stoletja na naših tleh. Spominimo se umetnije kulturne dediščine pisanic in žeganja ob veliki noči. Si jih lahko zamišljate brez domačih jajčk? In slovenska dvorišča brez kokoši, petelinov in račk? So del naše dediščine, ki jo je treba ponesti naslednjim rodovom.«

Na upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin medtem mirijo, da pripravljajo podzakonski akt, v katerem bodo omogočili izjeme, da jim

svojih »obratov« ne bo treba registrirati. To naj bi bili rejci, ki gojijo perutnino in ptice v ujetništvu le za lastno domačo porabo – torej tisti, pri katerih živali ali njihovi proizvodi (na primer jajca) ne zapustijo obrata. Država naj bi določila še maksimalno število živali, ki se lahko gojijo v takšnem »obratu«. A Rotarjeva se ob tem sprašuje, kako bo potekal nadzor.

Za svobodne kokoši!

Za svobodo pri reji kokoši se zavzema veliko domačij, gospodinjstev, članov društev gojiteljev malih živali in napredni, ozaveščeni ljudje, ki vedo, kaj pomeni prehranska varnost. Eko civilna iniciativa Slovenije Ekoci, Združenje za trajnostno prihodnost, bo zato v imenu somišljenikov in podpornikov na ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter na vlado RS in vsem evropskim poslancem poslala pobudo, da Slovenija uredbe ne podpre. Če pa bo sprejeta, naj Slovenija izvzame rejce do 50 kokoši oziroma 100 živali, ki služijo za samooskrbo z jajci – za pomoč za gospodinjsko samooskrbo in sodelujejo v naravnem krogotoku, kot so race, druga perjad, kunci ... Sicer somišljeniki menijo, da gre tukaj za pritisk na rejo na domačih dvoriščih in njen nadzor in da takšne uredbe ne potrebujemo, saj so strogi pogoji za rejce že opredeljeni v preostali zakonodaji. Kot na primer za kokoši, kjer je točno določeno, da je za rejca perutnina, ki se vzgaja za trg, potrebna registracija. Menijo namreč, da je na tem področju že dovolj zakonodaje in da gre za poseg in nadzor pridelave hrane pri posameznikih, ki so premajhni, da bi bili registrirani v tej dejavnosti, ter želijo imeti pod nadzorom vsako kokoš. »Ali lahko takšni ukrepi dajejo slutiti, da se obeta večja prehranska kriza? V Avstriji in Nemčiji so ljudem že izdali brošure, kaj potrebujejo v času izrednih razmer. Ali bomo na podeželju morali skrivati kokoši za lastno samooskrbo, če bodo hudi časi? Ali gre res za zdravje? Vsak mali rejec ima pod nadzorom vsako kokoš in sproti ukrepa, če pride do kakšnih bolezenskih težav, saj so kot člani družine. Zagotovo so v tem primeru bolj ogroženi veliki obrati, ki pa že sodijo v druge sklope zakonodaje,« pravi Irena Rotar in dodaja, da se moramo zavedati, da kmetijska politika podpira velike korporacije in velika podjetja, velike trgovce z veliko kapitala in globaliste. »Premalokrat se zavedamo, da številne tuje trgovske verige, ki stojijo na kmetijskih zemljiščih, kjer je nekoč rasla slovenska hrana, zdaj prodajajo le desetino slovenskih pridelkov od celotne ponudbe, medtem pa prodajajo stvari iz vsega sveta in hrano iz tujih držav. Zato je nujno podpirati tudi male kmetije in gospodinjsko samooskrbo,« je še prepričana. ■

Že pri vašem prodajalcu časopisov.

Razvedrilo
Miselne uganke.

INFORMACIJE IN NAROČILA
narcnina@dnevnik.si

